

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

BAROUL BUCUREȘTI

CABINET DE AVOCAT
Plopeanu Florin Claudiu
SEDIU SECUNDAR

Strada L.V. Beethoven nr. 1, Cluj-Napoca, Cluj,
Tel: +4 0726 376 341/E-mail: avocat.florin.plopeanu@gmail.com

12.07.2013

Către

Înalta Curte de Casație și Justiție
- Secția penală -

Avocat Florin Plopeanu, în calitate de apărător ales al domnilor:

NEAMȚU GEORGE – MIHAIL, CNP 1780416020038, cu domiciliul în București, str. Constantin D. Aricescu nr. 21, bl. 20, sc. 4, ap. 49, sector 1, C.I. seria RR nr. 949971, **doctor în Teologie, titlu obținut la Universitatea din Londra – King's College, în anul 2008,**

PAPAHAGI RĂZVAN ADRIAN, CNP 1760320120664, cu domiciliul în Cluj Napoca, str. Parâng nr. 1, ap. 26, jud. Cluj, C.I. seria KX nr. 728639, **doctor în Filozofie, titlu obținut la Universitatea Paris 4 – Sorbona, în anul 2006,**

OFÎTERU AUGUSTIN MINEL, CNP 1730808284381, cu domiciliul în București, B-ul Iuliu Maniu nr. 105, bl. C, sc. 1, ap. 1, sector 6, C.I. seria RT nr. 616568, doctor în Științe Biologice, Academia Română – Institutul de Biochimie,

denunțatori în dosarul cu numărul 783/P/2012, înregistrat la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică, în temeiul art. 278¹ C. proc. pen., formulez prezenta

PLÂNGERE

împotriva **rezoluției nr. 783/P/2012 din 16.05.2013**, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sub aspectul infracțiunii de plagiat, prevăzută de art. 141 din Legea nr. 8/1996, în temeiul art. 10 alin. 1 lit. a) C. proc. pen. (fapta nu există), întrucât soluția procurorului de caz este, deopotrivă, **nelegală și lipsită de temeinicie**

și **solicită**, în temeiul art. 278¹ alin. 8 lit. b) C. proc. pen., admiterea plângerii, desființarea rezoluției atacate și trimiterea cauzei la procuror în vederea începerii urmăririi penale față de domnul Victor Viorel Ponta sub aspectul săvârșirii infracțiunii de plagiat, prevăzută de art. 141 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

La 23.08.2012, domnii Papahagi Răzvan Adrian, Neamțu George Mihail și Ofițeru Augustin Minel au sesizat Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea efectuării de cercetări sub aspectul săvârșirii infracțiunii de plagiat, prevăzută de art. 141 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, de către domnul Victor Viorel Ponta. În concret, s-a sesizat faptul că domnul Victor Viorel Ponta a realizat o lucrare cu caracter științific, intitulată „**Răspunderea în dreptul internațional umanitar**”, publicată la editura Universul Juridic în anul 2010, lucrare al cărui conținut nu reprezintă integral un produs de creație intelectuală originală a autorului, întrucât cuprinde un număr de 113 pagini însușite în mod ilicit din operele altor patru autori, pe care le-a prezentat, în mod fraudulos, ca fiind un produs de creație intelectuală proprie în cadrul lucrării științifice amintite.

La 16.05.2013, cauza a fost soluționată printr-o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale, dispusă în temeiul art. 10 alin. 1 lit. a) C. proc. pen., **care ne-a fost comunicată, prin fax, la data de 21.05.2013.**

La 7.06.2013 a fost formulată o plângere împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, transmisă Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, atât prin fax, cât și prin poștă, la 7.06.2013. Termenul legal de 20 de zile pentru formularea acestei plângeri a fost cuprins în intervalul 22.05.2013 – 12.06.2013.

La 28.06.2013, procurorul ierarhic superior a emis rezoluția nr. 1305/II-2/2013, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, plângerea formulată împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale. Termenul legal de 20 de zile pentru soluționarea plângerii împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale a fost cuprins în intervalul 8.06.2013 – 28.06.2013. Rezoluția procurorului ierarhic ne-a fost comunicată, prin poștă, la 4.07.2013 la adresa sediului principal al cabinetului de avocat din București și la 5.07.2013 la adresa sediului secundar din Cluj-Napoca. Termenul legal de 20 de zile pentru formularea plângerii în fața judecătorului împotriva rezoluției neîncepere a urmăririi penale nr. 783/P/2012 din 16.05.2013 este cuprins în intervalul 29.06.2013 – 19.07.2013.

Plângerea de față, conform legii, este formulată împotriva rezoluției nr. 783/P/2012 din 16.05.2013, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, motiv pentru care nu vom proceda la analiza pe fond a temeiniciei rezoluției nr. 1305/II-2/2013 din 29.06.2013 a

procurorului ierarhic superior, însă circumstanțele ne obligă, mai mult decât oricând, să punem în evidență câteva derapaje de formă, reprezentând formulări agramate, greu de explicat și cu totul inadmisibile, astfel:

- pagina 2, rândul 11: „**întru-un** proces penal”/forma corectă: într-un proces penal;
- pagina 3, rândul 16: „pentru a putea stabili **exista sau inexistența**”/forma corectă: pentru a putea stabili existența sau inexistența;
- pagina 3, rândul 24: „datorită confuziei”/forma corectă: din cauza confuziei.

Rezoluția nr. 783/P/2012 din 16.05.2013 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prin care, în temeiul art. 10 alin. 1 lit. a) C. proc. pen., s-a dispus neînceperea urmăririi penale sub aspectul săvârșirii infracțiunii de plagiat, prevăzută de art. 141 din Legea nr. 8/1996 față de domnul Victor Viorel Ponta este, deopotrivă, nelegală și netemeinică.

I. Nelegalitatea soluției de neîncepere a urmăririi penale

Prin denunțul formulat la 22.08.2012 organele de urmărire penală au fost sesizate cu o **faptă materială concretă**, constând în aceea că domnul Victor Viorel Ponta a realizat o lucrare cu caracter științific, intitulată „**Răspunderea în dreptul internațional umanitar**”, publicată la editura Universul Juridic în anul 2010, lucrare al cărui conținut nu reprezintă integral un produs de creație intelectuală originală a autorului, întrucât cuprinde un număr de 113 pagini însușite în mod ilicit din operele altor patru autori, pe care le-a prezentat, în mod fraudulos, ca fiind un produs de creație intelectuală proprie în cadrul lucrării științifice amintite.

Față de această stare de fapt, organele de urmărire penală au dispus neînceperea urmăririi penale în temeiul art. 10 alin. 1 lit. a) C. proc. pen., **cu motivarea că fapta nu există**, iar în cuprinsul rezoluției au fost prezentate o serie de argumente din care ar rezulta că lucrarea în litigiu constituie o operă originală proprie a autorului, pentru că acesta nu și-a însușit operele altor autori.

Soluția dispusă de către procuror **este nelegală** dacă avem în vedere exigențele art. 10 alin. 1 lit. a) C. proc. pen. și a situației de fapt reținute în cauză. Aplicarea temeiului prevăzut de art. 10 alin. 1 lit. a) C. proc. pen. se face ori de câte ori se constată că **fapta materială concretă reclamată nu s-a petrecut niciodată**, nu a avut loc, astfel încât există o lipsă totală de corespondență între activitatea materială descrisă în cuprinsul actului de sesizare și realitatea obiectivă. De pildă, reclamarea comiterii unui omor asupra unei persoane care se dovedește a fi vie și nevătămată, sustragerea unui bun care nu a existat niciodată, producerea unei distrugerii prin incendierea unui imobil, dacă se constată că bunul nu a fost niciodată afectat de vreun incendiu, etc. În speța de față se poate lesne constata că fapta materială reclamată în cuprinsul sesizării există, respectiv realizarea unei lucrări cu caracter științific prezentată de către autor ca fiind un produs de creație intelectuală proprie. Dacă această faptă materială, a cărei existență este de netăgăduit, nu are caracter penal,

atunci soluția nu poate fi întemeiată pe dispozițiile art. 10 alin. 1 lit. a) C. proc. pen., ci, eventual, pe dispozițiile art. 10 alin. 1 lit. d) C. proc. pen., prin care se poate arăta că fapta materială nu intră sub incidența legii penale deoarece lucrarea în litigiu reprezintă integral un produs de creație intelectuală original, iar autorul nu și-a însușit în mod fraudulos operele altor autori.

Necunoașterea condițiilor de aplicare a temeiului prevăzut de art. 10 alin. 1 lit. a) C. proc. pen. este șocantă și dezarmantă atunci când este constatată la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, dar, în fine, poate ne aflăm în fața unei excepții nefericite, care tocmai pentru acest motiv nu merită detaliată.

II. Netemeinicia soluției de neîncepere a urmăririi penale

În cuprinsul rezoluției nr. 783/P/2012 din 16.05.2013 procurorul de caz și-a fundamentat soluția, în fapt, pe câteva argumente care pot fi **rezumate** astfel:

1. Concluziile Raportului de constatare tehnico-științifică al O.R.D.A. nr. 11414 din 15.05.2013 arată că opera este originală și nu s-a plagiat;
2. Atitudinea autorilor Ion Diaconu, Vasile Crețu și Dumitru Diaconu, care au declarat că nu se simt prejudiciați și nu doresc să formuleze plângere penală;
3. Concluziile Raportului final nr. 878 din 18.07.2012 și ale hotărârii nr. 879 din 18.07.2012 ale Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică – Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării, care exclud plagiatul;
4. Lucrarea în litigiu și lucrările sursă sunt lucrări cu caracter științific juridic, ceea ce explică gradul ridicat de asemănare, întrucât toate lucrările în cauză operează cu aceleași surse normative, idei, teorii și concepte, care potrivit art. 9 lit. a) din Legea nr. 8/1996 sunt exceptate de la protecția legală a drepturilor de autor;
5. Textele însușite din opera sursă „The International Criminal Court, a new stage” a autorului Ion Diaconu nu pot fi considerate ca fiind plagate întrucât, prin traducerea lor din limba engleză în limba română, autorul Victor Viorel Ponta a dobândit, în temeiul art. 8 lit. a) din Legea nr. 8/1996, un drept de proprietate intelectuală distinct, conferit de calitatea de traducător.

Toate aceste argumente sunt, fără nicio rezervă, **neîntemeiate**. Ceea ce se observă, la nivel general, din cuprinsul rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, este că procurorul de caz s-a străduit, din răsputeri, să se sustragă de la asumarea oricărei responsabilități în ceea ce privește o analiză personală a stării de fapt în raport cu legea, ci a plasat această sarcină altor instituții, care să își asume, astfel, povara concluziilor unei asemenea analize.

Argumentul nr. 1: Raportul de constatare tehnico-științifică al O.R.D.A. nr. 11414 din 15.05.2013, care arată că lucrarea în litigiu este originală și nu conține texte plagate

În primul rând, se constată că dispunerea efectuării unui raport de constatare tehnico-științifică **mai înainte de începerea urmăririi penale**, deci în faza actelor premergătoare, este nelegală. Potrivit art. 224 C. proc. pen., actele premergătoare constau în efectuarea de verificări sumare, atunci când există dubii vădite în legătură cu seriozitatea faptelor cu caracter penal reclamate, pentru a stabili dacă există un minim de elemente care să justifice începerea urmăririi penale și declanșarea procedurilor pentru descoperirea și administrarea probelor, conform exigențelor impuse de Codul de procedură penală. Așadar, în faza actelor premergătoare, nu pot fi administrate probe, cu excepția procesului-verbal prevăzut de art. 224 alin. 3 C. proc. pen., în care sunt constatate rezultatele verificărilor efectuate.

În cazul de față, procurorul de caz a dispus, **prin ordonanță**, efectuarea unei constatări tehnico-științifice înainte de începerea urmăririi penale, cu încălcarea atât a dispozițiilor art. 224 C. proc. pen., cât și a art. 112 C. proc. pen. În acest sens, art. 200 C. proc. pen. stabilește că **obiectul urmăririi penale îl constituie strângerea probelor**, prin urmare, rezultă că probele pot fi administrate numai în cursul unei urmăriri penale începute, iar nu anterior acestui moment, în faza actelor premergătoare. Mai mult, art. 203 C. proc. pen. stabilește, în mod expres, că organele de urmărire penală dispun prin ordonanță asupra actelor sau măsurilor procesuale numai „în desfășurarea urmăririi penale”, ceea ce impune existența unei urmăriri penale începute.

Se poate concluziona, așadar, că regula stabilită de Codul de procedură penală impune ca probele să se administreze numai într-o urmărire penală începută, afară de cazul în care se prevede în mod expres altfel (cazul interceptărilor și înregistrărilor audio-video, etc.). Efectuarea unei constatări tehnico-științifice, câtă vreme nu este prevăzută în mod expres ca fiind o excepție de la regulă, se poate face numai în cursul urmăririi penale, astfel că dispunerea administrării unei asemenea probe, prin ordonanță, în faza actelor premergătoare, este nelegală.

În al doilea rând, efectuarea unei constatări tehnico-științifice se poate dispune numai cu îndeplinirea condițiilor prevăzute expres de art. 112 din C. proc. pen., respectiv:

- existența unei stări de pericol privind dispariția unor mijloace de probă sau schimbarea unor situații de fapt;
- necesitatea lămuririi de urgență a unor fapte sau împrejurări ale cauzei;
- faptele sau împrejurările care se reclamă a fi lămurite necesită prezența unui specialist care să le interpreteze, datorită gradului lor de complexitate ori a nivelului ridicat de specializare pe care îl presupune examinarea.

În cazul de față se constată, cu ușurință, că niciuna dintre aceste condiții nu este îndeplinită. Mai exact, în speță, nu exista pericolul dispariției sau modificării vreunui mijloc de probă și, mai cu seamă, analiza comparativă a textelor în discuție nu prezenta niciun grad ridicat de complexitate și nici nu implica un nivel ridicat de specializare care să reclame prezența unui specialist. Analiza comparativă în discuție este una banală, cu un nivel de dificultate căreia îi poate face față cu succes un elev de școală primară, întrucât

presupune verificarea identității, sub aspectul scrierii, a unor texte din lucrări diferite pentru a stabili dacă acestea sunt identice ori nu.

Constatăm, cu aceeași surprindere, că nu sunt cunoscute dispozițiile legale, altminteri elementare, care stabilesc condițiile și momentul de la care pot fi administrate probele în cursul urmăririi penale, și nici condițiile legale necesare pentru dispunerea efectuării unei constatări tehnico-științifice.

În ceea ce privește **obiectivele** constatării tehnico-științifice, stabilite în cuprinsul ordonanței prin care aceasta a fost dispusă, se constată că procurorul de caz a refuzat să solicite **constatarea existenței sau inexistenței identității între textele cuprinse în cele 113 pagini ale lucrării în litigiu și textele din operele sursă, așa cum acestea au fost indicate în cuprinsul denunțului.**

În schimb, procurorul a stabilit următoarele obiective:

- verificarea existenței unei identități **de structură** între lucrări;
- stabilirea **procentului** de text identic preluat în lucrarea în litigiu din operele sursă;
- dacă citarea autorilor operelor sursă în lucrarea în litigiu **a fost efectuată în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 8/1996.**

Obiectivul nr. 1: verificarea identității de structură între lucrarea în litigiu și lucrările sursă.

Un asemenea obiectiv este total inutil, întrucât existența plagiatului nu este condiționată de existența unei identități între structura operei în litigiu și structura operei sursă. În mod cu totul convenabil O.R.D.A. a constatat că nu există o identitate de structură între lucrarea în litigiu și lucrările sursă, constatare total lipsită de relevanță sub aspectul calificării unui text ca fiind sau nu plagiat. Ceea ce era și este relevant privește identitatea dintre textele din lucrarea în litigiu și lucrările sursă, iar nu identitatea de structură în mod particular.

Obiectivul nr. 2: stabilirea procentului de text identic preluat în lucrarea în litigiu din operele sursă.

Obiectivul util pentru lămurirea stării de fapt trebuia să privească existența identității dintre textele din lucrarea în litigiu, indicate în denunț, și textele din lucrările sursă.

În fine, în fața unui asemenea obiectiv, temeinicul specialist de la O.R.D.A., utilizându-și la capacitate maximă toate cunoștințele și pregătirea care îi dau greutatea calității de specialist, a răspuns că:

*„nu se poate proceda la calcularea procentului de text identic preluat deoarece **formatul lucrărilor, tipul caracterelor utilizate și paginațiile sunt diferite**”.*

O asemenea concluzie „de specialitate” este de un ridicol desăvârșit.

Pentru a înfățișa în toată splendoarea enormitatea enunțată de către specialistul O.R.D.A., dorim să o punem în aplicare prin utilizarea unui exemplu. Să luăm următorul catren:

Descumpănire...

*Așa e soarta boului,
Vițel adult,
Să stea la poarta noului,
Nițel mai mult!*
(**Descumpănire...** – autor Marcel Breslașu)

În cazul în care această operă ar fi prezentată în varianta originală în format A4, cu caractere de tip Times New Roman 12, iar ulterior un terț și-ar aroga paternitatea acestei creații pe care ar prezenta-o în format A3, utilizând caractere Arial 18, specialistului O.R.D.A. i-ar fi imposibil să constate existența identității de text din pricina **formatului** și a **caracterelor** grafice diferite utilizate în cele două lucrări de comparat.

Oare ce fel de specializare ar fi necesară pentru a face față unor asemenea provocări extreme?

Pus în fața acestei concluzii, profund științifice, procurorul de caz și-a însușit-o, fără rezerve, copleșit de forța și profunzimea analizei care a fundamentat-o.

Obiectivul nr. 3: dacă citarea autorilor operelor sursă în lucrarea în litigiu a fost efectuată în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 8/1996.

Ulterior! Procurorul de caz îi cere unui specialist O.R.D.A. să verifice dacă s-a respectat legea! Amintim că sarcina verificării respectării legii în raport de situația de fapt ce formează obiectul cercetării penale aparține, exclusiv, procurorului. Specialiștii sau experții sunt chemați să examineze numai **situații de fapt**, nu și de drept. În acest sens, art. 112 C. proc. pen. și art. 116 C. proc. pen. prevăd, expres și explicit, că specialiștii pot fi folosiți când:

„există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt și este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei”

iar experții atunci când:

„pentru lămurirea unor fapte sau împrejurări ale cauzei, în vederea aflării adevărului, sunt necesare cunoștințele unui expert”.

Așadar, singurii specialiști sau experți abilitați de lege să se pronunțe asupra respectării legii, în faza de urmărire penală, sunt procurorii înșiși.

Putem, deci, concluziona că acest obiectiv a fost stabilit în mod nelegal de către procuror, pentru că acesta nu poate intra în sfera de competențe a unui specialist O.R.D.A.

În fine, la acest obiectiv specialistul O.R.D.A. a concluzionat că **citarea** autorilor operelor sursă la secțiunea **repere bibliografice** a lucrării în litigiu este conformă cu rigorile art. 33 alin. 4 din Legea nr. 8/1996 întrucât, astfel, au fost indicate sursele și numele autorilor.

În legătură cu stabilirea obiectivului, dar și cu răspunsul dat de specialist, ne vedem obligați să subliniem că termenul esențial a cărei semnificație trebuie explicată este cuvântul „**citat**”. Prin **citat** se înțelege indicarea sau marcarea unui text ca atare, pentru a sublinia faptul că reprezintă un citat, la care se adaugă mențiunea privitoare la numele autorului și opera din care citatul este extras. Marcarea unui text ca citat se face fie în formă grafică (de

pildă scrierea sub formă italică, aldină, etc.), fie prin marcarea cu ghilimele și/sau menționarea unui indice la finalul textului citat care să aibă drept corespondent, imediat după citare, numele autorului, denumirea lucrării sursă și numărul pagini.

Dispozițiile art. 33 din Legea nr. 8/1996 prevăd că:

„(1) Sunt permise, **fără consimțământul autorului** și fără plata vreunei remunerații, următoarele utilizări ale unei opere aduse anterior la cunoștința publică, cu condiția ca acestea să fie conforme bunelor uzanțe, să nu contravină exploatării normale a operei și să nu îl prejudicieze pe autor sau pe titularii drepturilor de utilizare:

(...)

b) utilizarea de **scurte citate** dintr-o operă, în scop de analiză, comentariu sau critică ori cu titlu de exemplificare, în măsura în care folosirea lor justifică întinderea citatului.

(....)

(4) În toate cazurile prevăzute la **alin. (1) lit. b)**, c), e), f), i) și la alin. (2) **trebuie să se menționeze sursa și numele autorului**, cu excepția cazului în care acest lucru se dovedește a fi imposibil; în cazul operelor de artă plastică, fotografică sau de arhitectură trebuie să se menționeze și locul unde se găsește originalul.”

După cum se poate observa, textul de lege se referă, în mod explicit, la „**utilizare de scurte citate dintr-o operă**” (alin. 1 lit. b)) și obligația ca, în toate cazurile, „**să se menționeze sursa și numele autorului**” (alin. 4).

Așadar, în primul rând, un text, pentru a putea fi considerat citat, trebuie marcat în formă grafică și/sau prin indice și, în al doilea rând, citatul, astfel marcat, trebuie să fie atribuit autorului și operei sursă. În lipsa marcării unui text ca reprezentând un citat și fără indicarea autorului și operei din care face parte citatul respectiv, orice alt text cuprins în conținutul unei lucrări este atribuit autorului acelei lucrări și este considerat un produs de creație intelectuală proprie.

Dispozițiile art. 33 alin. 1 lit. b) și alin. 4 din Legea nr. 8/1996 nu permit, sub nici un chip, prezentarea autorilor și operelor sursă numai la secțiunea referințe bibliografice, fără individualizarea, în cuprinsul unei lucrări, a textelor cu valoare de citat și specificarea operelor sursă pe aceeași pagină cu citatul. Ba dimpotrivă, textele în discuție pun în evidență faptul că, în cuprinsul unei lucrări, este permisă utilizarea de **scurte citate** din operele altor autori, adică lucrarea să nu fie alcătuită în mod semnificativ dintr-o însumare de citate, riguros marcate, din operele altor autori, întrucât, în acest fel, lucrarea în discuție și-ar pierde cu totul caracterul original, de vreme ce ar cuprinde o compilație de texte ale altor autori, iar procentul de contribuție proprie ar fi unul nesemnificativ.

Faptul că indicarea autorilor și operelor sursă numai la bibliografia selectivă este insuficientă este evident. În cazul în care în bibliografia selectivă a unei lucrări apar mai mulți autori, așa cum este cazul de față, nemarcarea în cuprinsul lucrării a textului cu valoare de citat după regulile prezentate mai sus face imposibilă identificarea fie a lucrării, fie a autorului din care face parte textul în discuție.

Având în vedere aceste explicații se poate spune, fără reținere, că este nu numai neîntemeiată, dar pur și simplu neserioasă concluzia specialistului O.R.D.A., care găsește

potrivit să susțină, invocând în mod defectuos dispozițiile art. 33 alin. 4 din Legea 8/1996, că în lucrarea în litigiu este suficientă enumerarea autorilor și operelor sursă la secțiunea bibliografie selectivă pentru a evidenția astfel că textele suspecte din lucrarea în litigiu nu au fost însușite, ci a fost recunoscută paternitatea asupra lor autorilor operelor sursă.

Pentru a ne susține punctul de vedere și a-l infirma pe cel din soluția de neîncepere a urmăririi penale prezentăm câteva exemple concrete:

Exemplul 1

<i>Lucrarea în litigiu</i> , pagina 43	<i>Lucrarea sursă</i> „Dreptul internațional penal și infracțiunile internaționale”, aparținând autorului G. Geamănu, apărută la editura R.S.R. în anul 1977, pagina 119
„Retorsiunea Definiție Retorsiunea este acțiunea prin care un stat ia măsuri față de actele neprietenești, contrare uzanțelor internaționale, săvârșite de un alt stat.”	„Retorsiunea constă în măsuri de retaliere luate de un stat față de actele neprietenești, contrare uzanțelor internaționale, săvârșite de un alt stat⁵⁶. ⁵⁶ Oppenheim-Lauterpacht, op. cit., vol. II, p. 134-135, A. Rapisardi Mirabelli, La ritorsione, Veneția, 1919.”

În realitate, acest text, prezentat în forma arătată mai sus, fără nicio atenționare grafică (formă de scriere sau ghilimele) și fără menționarea unui indice arată, în mod clar, faptul că textul este prezentat ca un produs de creație intelectuală proprie a autorului. Sub nici un chip, mențiunile de la bibliografia selectivă, unde sunt indicați autorii și operele consultate, nu ne ajută să stabilim că dacă acest text aparține sau vreunui dintre autorii și lucrările menționate la bibliografia selectivă.

După cum se poate observa, **în lucrarea sursă** textul reprezentând definiția retorsiunii este marcat ca fiind citat, prin inserarea indicelui de la finalul textului, indice care în subsolul paginii are un corespondent în dreptul căruia sunt indicați autorii și lucrările din care textul a fost extras. În acest fel, acest autor a prezentat, în mod clar, faptul că definiția retorsiunii nu este rezultatul unui efort de creație intelectuală proprie, ci aceasta a fost concepută de către autorii menționați în subsolul paginii.

Prin comparație, definiția retorsiunii prezentată în lucrarea în litigiu nu este marcată ca citat, ceea ce înseamnă că autorul a prezentat-o ca fiind o creație proprie, însă din analiză rezultă contrariul contrariului.

Exemplul 2

<i>Lucrarea în litigiu</i> , paginile 129-130	<i>Lucrarea sursă</i> „Curtea Penală Internațională, Istorie și realitate”, aparținând
--	---

	autorului V. Duculescu, apărută la editura All Beck în anul 1999, pagina VII
„Pe parcursul timpului, așa cum vom vedea, două mari probleme - în mod evident, conexe - vor condiționa evoluția și acceptarea justiției penale internaționale: pe de o parte, necesitatea de a defini cu exactitate crimele internaționale ce urmau a fi supuse jurisdicției Curții, iar pe de altă parte, o corectă delimitare a prerogativelor statelor în această materie, de prerogativele pe care urma să le dobândească jurisdicția penală internațională. Ambele probleme vor pricinui, desigur, vii dezbateri, exprimându-se puncte de vedere dintre cele mai contradictorii. Va fi necesar să se stabilească, deci, cu exactitate, în mod preliminar, ce fapte vor fi judecate de către un eventual tribunal internațional, multă vreme această discuție fiind subordonată distincției între infracțiunile „politice” și infracțiunile de drept comun. Pe de altă parte, așa cum am arătat deja, recunoașterea unei jurisdicții penale internaționale și implicit, acceptarea de către un stat de a remite pe propriii cetățeni acelei instanțe penale internaționale, a fost întotdeauna privită cu suspiciune de către state, dintr-un dublu motiv: pe de o parte, deoarece într-o viziune autarhică asupra prerogativelor suverane ale statelor, recunoașterea jurisdicției internaționale echivala cu un transfer de suveranitate, pe de altă parte, prin aceea ca statele considerau o jurisdicție internațională ca fiind lipsită de obiectivitate în ceea ce privește faptele unor cetățeni din diverse state, pe care ar urma să-i judece, interesele generale de represiune prevalând asupra garanțiilor procesuale. Toate aceste elemente, privite în ansamblul lor, vor acționa în decursul	„Pe parcursul timpului, două mari probleme - evident, conexe - au condiționat evoluția și acceptarea justiției penale internaționale: pe de o parte, necesitatea de a defini cu exactitate crimele internaționale ce urmau a fi supuse jurisdicției Curții, iar pe de altă parte, o corectă delimitare a prerogativelor statelor în această materie, de prerogativele pe care urma să le capete jurisdicția penală internațională. Ambele probleme au pricinuit, desigur, vii dezbateri, exprimându-se puncte de vedere dintre cele mai contradictorii. Era necesar să se stabilească, deci, cu exactitate, în mod preliminar, ce fapte vor fi judecate de către un eventual tribunal internațional, multă vreme această discuție fiind subordonată distincției între infracțiunile „politice” și infracțiunile de drept comun. Pe de altă parte, așa cum am arătat deja, recunoașterea unei jurisdicții penale internaționale, acceptarea de către un stat de a remite pe propriii săi cetățeni acelei instanțe penale internaționale, a fost întotdeauna privită cu suspiciune de către state, dintr-un dublu motiv: pe de o parte, deoarece într-o viziune autarhică asupra prerogativelor suverane ale statelor, recunoașterea jurisdicției internaționale echivala cu un transfer de suveranitate, pe de altă parte, prin aceea ca statele considerau o jurisdicție internațională ca fiind lipsită de obiectivitate în ceea ce privește faptele unor cetățeni din diverse state, pe care ar urma să-i judece, interesele generale de represiune prevalând asupra garanțiilor procesuale. Toate aceste elemente, privite în ansamblul lor, au acționat - în decursul timpului - cu o intensitate mai mică sau mai mare, determinând ca zeci de ani de zile

timpului cu o intensitate mai mică sau mai mare, producând consecințe directe asupra Curții Penale Internaționale.”	problema Curții penale internaționale să constituie numai un obiect de studiu.”
--	--

Exemplul 3

<i>Lucrarea în litigiu</i>, pagina 140	<i>Lucrarea sursă</i> „Drept Internațional Penal”, aparținând autorului V. Crețu, apărută la editura Tempus în anul 1996, pagina 295
„Din păcate, progresele notabile pe care dreptul internațional penal le-a realizat în ultimul secol, în domeniul incriminării celor mai grave fapte penale cu caracter internațional, nu au fost însoțite și de realizări corespunzătoare pe planul creării unor instituții judiciare internaționale, care să pună în aplicare normele de drept material consacrate. În lipsa unei asemenea jurisdicții penale, sancționarea infracțiunilor internaționale continuă să fie realizabilă, cu unele excepții limitate și conjuncturale, în cadrul național, de către instanțele penale ale fiecărui stat. Convențiile internaționale, prin care se incriminau anumite fapte penale, cuprindeau prevederi potrivit cărora Statele Părți se angajau, în conformitate cu principiul <i>aut dedere aut judicare</i>, să-i caute pe autorii respectivelor infracțiuni și să-i pedepsească penal, indiferent de cetățenia acestora sau a victimelor lor, ori de locul unde au fost comise faptele sau în cazul în care nu considerau necesar sau posibil să o facă, să-i extrădeze unui alt stat interesat, precum și să coopereze între ele, astfel ca aceștia să nu rămână nepedepsiți, ele exercitând, în acest mod, o competență universală cu caracter alternativ.”	„Progresele notabile pe care dreptul internațional penal le-a realizat în ultimul secol, în domeniul incriminării celor mai grave fapte penale cu caracter internațional nu au fost însoțite și de realizări corespunzătoare pe planul creării unor instituții judiciare internaționale, care să pună în aplicare normele de drept material consacrate. În lipsa unei asemenea jurisdicții penale, sancționarea infracțiunilor internaționale continuă să fie realizabilă, cu unele excepții limitate și conjuncturale, în cadru național, de către instanțele penale ale fiecărui stat. Convențiile internaționale prin care se incriminează anumite fapte penale cuprind prevederi potrivit cărora statele părți se angajează, în conformitate cu principiul <i>aut dedere aut judicare</i>, să caute pe autorii respectivelor infracțiuni și să-i pedepsească penal indiferent de cetățenia acestora sau a victimelor lor, ori de locul unde au fost comise faptele sau, în cazul în care nu consideră necesar sau posibil să o facă, să-i extrădeze unui alt stat interesat, precum și să coopereze între ele, astfel ca aceștia să nu rămână nepedepsiți, ele exercitând, în acest mod, o competență universală cu caracter alternativ.”

Și în cazul acestor ultime două exemple se constată, fără nici un echivoc, că textele din *lucrarea în litigiu* nu sunt prezentate ca fiind un citat, deoarece nu sunt marcate grafic ca atare și nu au menționate un indice și nici nu prezintă, în aceeași pagină, autorul și opera

din care citatul a fost extras, ci sunt prezentate ca fiind texte care reprezintă un produs de creație intelectuală proprie a autorului operei în litigiu.

Tot cu această ocazie, din analiza comparativă a textelor prezentate exemplificativ mai sus, se observă cât de simplă și banală este analiza comparativă pentru determinarea identității textelor în discuție. Cu toate acestea, expertul O.R.D.A. s-a simțit depășit de situație.

Argumentul nr. 2: Atitudinea autorilor Ion Diaconu, Vasile Crețu și Dumitru Diaconu

În cuprinsul rezoluției, procurorul de caz a arătat că trei din cei patru autori ai lucrărilor sursă, respectiv domnii Ion Diaconu, Vasile Crețu și Dumitru Diaconu, au arătat că nu se consideră prejudiciați de apariția lucrării în litigiu și nu doresc să formuleze plângere penală. Într-o atare situație de fapt, în pofida dispozițiilor legale, procurorul arată că:

„exercitarea dreptului de a revendica oricând calitatea de autor, cât și a celui de a se opune oricărui act de uzurpare să fie lăsate la aprecierea suverană a autorului ca prerogativă exclusivă și discreționară”.

Așadar, arată procurorul: *„în cauza de față, autorii operelor presupus a fi plagiate (Ion Diaconu și Vasile Crețu) s-au exprimat ferm în sensul că nu li s-a adus nicio atingere drepturilor personale de autor”.*

În atare condiții concluzia procurorului de caz, pe cât de ireală, pe atât de firească, survine implacabil:

„deoarece încălcarea dreptului de autor nu poate fi cercetată decât din perspectiva titularului acestui drept, este nevoie ca persoanele care dețin calitatea de autori ai operei originale să susțină existența încălcării, ceea ce, în speță, nu se confirmă. În aceste condiții nu se poate considera că drepturilor celor trei autori, de a fi recunoscuți ca și creatori ai propriilor opere, au fost nerespectate.”

Toată această demonstrație prezentată mai sus contrazice, în modul cel mai grosolan, regulile elementare de procedură penală privitoare la sesizarea organelor de urmărire penală, aplicabile în speță.

Potrivit principiului oficialității răspunderii penale, organele de urmărire penală sunt obligate să procedeze la efectuarea urmăririi penale în scopul tragerii la răspundere penală a oricărei persoane care a comis o infracțiune pentru care legea nu condiționează punerea în mișcare a acțiunii penale de formularea unei plângeri prealabile din partea persoanei vătămate ori de sesizarea sau autorizarea anumitor organe prevăzute de lege (art. 221 alin. 2 C. proc. pen.). Infracțiunea de plagiat, prevăzută de art. 141 din Legea nr. 8/1996, se urmărește din oficiu, lipsa plângerii persoanelor vătămate fiind fără nicio relevanță în ceea ce privește începerea urmăririi penale și, pe care de consecință, exercitarea acțiunii penale. Valența juridică a declarațiilor autorilor operelor sursă de a nu se considera prejudiciați constă în faptul că aceștia nu doresc să se constituie parte civilă într-un eventual proces penal.

Desigur, explicațiile și susținerile noastre sunt întemeiate câtă vreme ne raportăm la Codul de procedură penală în vigoare, lucru pe care nu suntem siguri că l-a făcut și procurorul de caz.

Argumentul nr. 3: Raportul final nr. 878 din 18.07.2012 și Hotărârea nr. 879 din 18.07.2012 ale Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică – Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării

Acest document reprezintă rezultatul unei analize de natură administrativă, care concluzionează că teza de doctorat a domnului Ponta, intitulată „Curtea Penală Internațională”, respectă regulile de citare, în sensul că este suficientă indicarea autorilor și operelor la secțiunea bibliografie selectivă, fără a fi necesară marcarea textului ca citat în cuprinsul lucrării și indicarea autorului și a operei sursă pe aceeași pagină. Amintim că în cadrul unei cercetări penale **procurorul este dator** să constate el însuși dacă anumite situații de fapte, care formează obiectul cercetării, sunt sau nu conforme cu rigorile legii, având, așadar, o **obligație legală** în acest sens. Oricât de convenabil ar fi, procurorul nu se poate deroba de această sarcină a verificării legalității și este inadmisibilă cedarea deliberată a acestei prerogative unui organism de cercetare administrativ-disciplinară. Așa cum am arătat, art. 33 alin. 1 lit. b) și alin. 4 din Legea nr. 8/1996, impun clar marcarea unui text ca citat și indicarea operei și a autorului din care a fost extras, indicare care trebuie făcută pe pagina în care se află textul citat, pentru că numai așa se poate constata proveniența textului prezentat drept citat. Or, aplicarea textului în cauză și constatarea consecințelor aplicării sale reprezentau o obligație legală a procurorului de caz.

Ceea ce ar fi fost pertinent, util și concludent pentru cercetarea penală, în cuprinsul celor două documente, ar fi fost analiza privitoare la existența identității între textele din teza de doctorat și cele din operele sursă, urmând ca apoi, în cazul unui răspuns afirmativ, procurorul să fie cel care stabilește dacă textele din lucrarea în litigiu au fost prezentate ca fiind un produs de creație intelectuală proprie sau, dimpotrivă, sunt texte a căror paternitate a fost recunoscută și atribuită autorilor operelor sursă.

Pe de altă parte, procurorul a refuzat, cu bună știință, să analizeze Raportul independent de expertiză din 5.09.2012, întocmit pentru Universitatea din București de către o comisie independentă, formată din trei reputați profesori de drept astfel:

- dr. **Vlad Constantinesco** – *profesor la Facultatea de drept din cadrul Universității Robert Schumann din Strasbourg și decan al Facultății Internaționale de drept comparat din Strasbourg;*

- dr. **Claudia Ghica-Lemarchand** – *profesor și prodecan al Facultății de drept din cadrul Universității Paris XII Sorbona - Val de Marne;*

- dr. **Simina Tănăsescu** – *profesor la Facultatea de drept din cadrul Universității București).*

Raportul independent de expertiză este postat pe site-ul Comisiei de etică a Universității din București, la adresa:

Procurorul de caz ne-a asigurat că deține acest Raport independent de expertiză, că nu e necesar să îl depunem noi, și că îl va avea în vedere la soluționarea cauzei, ceea ce, deloc surprinzător, nu s-a întâmplat.

Acest raport independent de expertiză, care a avut ca obiect analiza comparativă a tezei de doctorat intitulată „Curtea Penală Internațională” a domnului Victor Viorel Ponta și a operelor sursă aparținând unui număr de patru autori, în urma unei analize comparative amănunțite, cu indicarea exactă a textelor și paginilor din lucrarea în litigiu și lucrările sursă, s-a concluzionat că:

„Lectura tezei și comparația cu cele patru surse originale ocultate conduc la următoarea constatare :

*- circa **2450 de rânduri din teză** (această cifră reprezintă suma tuturor concordanțelor anterior menționate) **sunt copiate din aceste patru surse**. Calculul a fost făcut pe baza identității de idei și limbaj și deduce trimerile făcute la convenții internaționale sau hotărâri judecătorești, pentru care referirile sunt identice de la un autor la altul, fără ca aceasta să reprezinte un caz de plagiat. Însă, prezentările făcute reținând aceleași introduceri, analize, tranziții, ordine de prezentare, figuri de stil, au fost reținute în cadrul plagiatului.*

- circa o sută de pagini (mai exact 98 de pagini) din teză sunt plagate din cele patru surse ocultate. Acest calcul se bazează pe numărul total de rânduri plagate împărțit la numărul de rânduri pe pagină. În ansamblul unei teze, se calculează, în medie, 25 de rânduri pe pagină, ceea ce permite și luarea în seamă aceasta permite de a lua în calcul a titlurilor, a subdiviziunilor și punerea în formă. Nu este nicio contradicție între acest calcul și lectura comparată a tezei care a reținut pentru unele pagini pline, fără niciun fel de subdiviziune, 30 de rânduri pe pagină, căci acel calcul vizează pagina fără niciun spațiu de prezentare).

- o treime din teză este plagiată, căci provine direct din surse originale ce au fost ocultate, prezentând o similitudine perfectă cu acestea.

În al doilea rând, autorul tezei nu respectă regulile în vigoare în mediul academic. Citatele trebuiesc formalizate aplicând unele reguli : utilizare de ghilimele, precizarea sursei de referință, fie în josul paginii într-o notă de subsol, fie între paranteze ; eventual, poate fi utilizat un stil sau o poliță tipografică diferită. Autorul tezei respectă aceste reguli pentru unele citate : citate din persoanele care au participat la procesul de la Nuremberg, numeroase declarații ale personalităților politice. Din păcate, ocultează total cele patru surse plagate și omite să pună pasaje între ghilimele, să indice referințele sau să menționeze în orice fel autorii intelectuali ai ideilor plagate. Totuși, acest mod de a proceda nu se datorează necunoașterii regulilor, din moment ce numeroase citate sunt perfect formalizate (ex. p. 15 și 16). Aceasta demonstrează în mod vădit că autorul cunoaște regulile academice, pe care le transgresează în perfectă cunoștință de cauză.

(...)

În al treilea rând, bibliografia selectivă nu permite disiparea dubiului cu privire la metoda utilizată pentru plagiat din mai multe motive. Primo, printre sursele exploatate și copiate în mod identic, numai două sunt indicate în bibliografia selectivă (D. Diaconu et I. Diaconu). Prefața D. Duculescu și cartea D. Crețu nu figurează, aceste surse fiind total negate și oculte. Secundo, citarea unei cărți în lista bibliografică finală nu este suficientă atunci când citatele sunt făcute în mod identic, aceasta necesită utilizarea ghilimelelor și a unor referințe precise. Tertio, specificitatea domeniului juridic necesită să se facă trimiteri la unele texte juridice, articole, convenții pentru care aportul personal nu poate fi decât foarte limitat. Articolele din convenții internaționale sau paragrafele din hotărârile judecătorești sunt citate de o manieră identică de toți autorii. În acest caz, nu se poate vorbi de plagiat, ci de referință comună. Dimpotrivă, din moment ce sunt reproduse liste de convenții internaționale în aceeași ordine, cu aceleași referințe și analize ca și în sursa originală ocultată, aceasta poate constitui un caz de plagiat. Lectura și analiza prezentei teze țin cont de aceste particularități și nu rețin în cadrul plagiatului decât ideile împrumutate de la autorii lor fără referințe adecvate, dar sustrag referințele juridice normale.”

După cum se poate observa, cei trei profesori de drept au putut determina, foarte clar, în primul rând, existența unor texte cu conținut identic între lucrarea în litigiu și operele sursă, în al doilea rând, numărul rândurilor plagiare (2450 de rânduri), în al treilea rând, numărul paginilor plagiare (98 de pagini), și, în fine, fracția din lucrarea în litigiu cu conținut plagiat (o treime). Iată, deci, că, atunci când decența se manifestă plenar, poate fi ușor determinată **întinderea** textelor plagiare din cuprinsul unei lucrări în litigiu, chiar dacă **formatul** acestei lucrări și **caracterele** folosite pentru redactare diferă de cele utilizate de lucrările sursă, iar **paginația** este și ea diferită.

Analiza și concluziile Raportului independent de expertiză asupra tezei de doctorat are o directă aplicabilitate în speță pentru că lucrarea în litigiu „Răspunderea în dreptul internațional umanitar” conține integral teza de doctorat a domnului Victor Viorel Ponta. Tabelul cu concordanța paginilor și a textelor în litigiu a fost anexat denunțului.

În ce ne privește, considerăm că temeinicia analizei și concluziile acestui raport, precum și profesionalismul recunoscut al membrilor comisiei de experți independenți sunt argumente covârșitoare care pledează pentru folosirea acestui document ca probă concludentă esențială în vederea extragerii concluziilor necesare aplicării legii.

Iată că în cazul acestui înscris, extrem de concludent, procurorul nu a manifestat nici cel mai mic rol activ, rol pe care legea i-l impune, astfel încât să solicite Universității București, în original sau copie certificată, raportul independent de expertiză întocmit de cei trei reputați profesori de drept. Procurorul de caz s-a străduit să-l ignore, iar procurorul ierarhic s-a mulțumit să constate că exemplarul prezentat de noi, obținut de pe site-ul Comisiei de Etică a Universității București este nedatat și nesemnat. În plus, s-a arătat că documentul nu poate fi accesat la adresa de internet indicată: http://www.unibuc.ro/n/organizare/Comisiile_subordonate_Consiliului_de_Administratie.php

Nu vrem să fim malițioși, dar ne întrebăm dacă încercarea de a accesa adresa indicată a fost efectuată de pe un computer cu racordat la internet, pentru că în toate încercările

noastre, atât anterioare, cât și ulterioare formulării plângerii, documentul a putut și vizualizat cu ușurință la adresa menționată.

Argumentul nr. 4: Lucrarea în litigiu și lucrările din care se presupune că s-a plagiat sunt lucrări cu caracter științific juridic, ceea ce explică gradul ridicat de asemănare, întrucât toate lucrările în cauză operează cu aceleași surse normative, idei, teorii și concepte, care potrivit art. 9 lit. a) din Legea nr. 8/1996 sunt exceptate de la protecția legală a drepturilor de autor

Acest argument utilizat în motivarea soluției de neîncepere a urmăririi penale nu-și găsește sprijin în conținutul situației de fapt al speței. Lucrarea în litigiu reprezintă o operă cu caracter științific care cuprinde, înainte de toate, părerea, opiniile și interpretările autorului cu privire la reglementările legale în materia pe care o tratează. Niciodată nu s-a susținut că este ilicită prezentarea unor texte legale, chiar dacă nu este prezentată sursa lor, întrucât acestea nu sunt supuse protecției legale în materia drepturilor de autor. Punctele de vedere critice, eforturile de interpretare, concluziile, propunerile de îmbunătățire a unor reglementări legale reprezintă însă un produs de creație intelectuală originală și acestea, negreșit, sunt protejate de dreptul de autor.

Pe de altă parte, procurorul de caz găsește ca firești **asemănările** dintre lucrarea în litigiu și lucrările sursă, în vreme ce noi punem în discuție, mai înainte de orice, **identitatea dintre texte**, iar nu asemănările.

În fine, un asemenea argument s-ar dovedi pertinent dacă în lucrările cu caracter științific, de pildă din domeniul juridic, ar exista **texte cu conținut identic** într-un procent semnificativ, așa cum se întâmplă între lucrarea în litigiu și lucrările sursă din speța de față. Mai exact, ar trebui să constatăm că toate manualele sau monografiile ori alte lucrări cu caracter științific ce analizează, de pildă, **Codul penal** sau **Codul de procedură penală**, au într-o mare măsură, conținuturi identice, de vreme ce toate au același obiect de cercetare, respectiv legea penală sau legea procesual penală în vigoare. Spre informarea procurorului de caz, acest lucru nu se întâmplă întrucât, deși toate aceste lucrări de specialitate au același obiect de studiu, interpretările, raționamentele, argumentele, criticile, observațiile, reproșurile, analizele comparative, raportările la instituții similare din legislații străine, stilul și/sau forma de prezentare, reprezintă, prin excelență, elemente definitorii ale creației intelectuale ale fiecărui autor al unui asemenea efort științific. Acolo unde există definiții sau clasificări ale doctrinei, unanim sau majoritar împărtășite, acestea se regăsesc în toate lucrările de specialitate, însă sunt marcate ca fiind citate și, mai cu seamă, atribuite explicit autorului care le-a creat.

Când constăți existența unei identități totale, pe o întindere, de pildă, de trei pagini în bloc, între textul din lucrarea în litigiu și cel din lucrarea sursă, este indecent să explici această identitate prin faptul că ambii autori au scris lucrări științifice care operează cu aceleași idei, teorii și concepte. Cu atât mai mult cu cât lucrarea în litigiu are conținutul unei teze de doctorat, care, prin forța lucrurilor, trebuie să se caracterizeze printr-un grad ridicat de originalitate, dat de noutatea ideilor prezentate.

Argumentul nr. 5: Textele însușite din opera sursă „The International Criminal Court, a new stage”, scrisă în limba engleză de către autorul Ion Diaconu nu pot fi considerate ca fiind plagiate întrucât, traducerea constituie o operă derivată, iar autorul Victor Viorel Ponta a dobândit, în temeiul art. 8 lit. a) din Legea nr. 8/1996, un drept de proprietate intelectuală distinct, conferit tocmai de calitatea de traducător

Înainte de orice, trebuie să corectăm, prin câteva explicații elementare, încă o gafă de proporții făcută de către procurorul de caz, procuror specializat în materia proprietății intelectuale, care își desfășoară activitatea în cadrul structurii de profil intitulată ***Serviciul pentru coordonarea activității Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică.***

Procurorul cunoaște acest text de lege, dar, din nefericire, nu îi înțelege semnificația legală.

Art. 8 lit. a) din Legea nr. 8/1996 prevede că:

„Fără a prejudicia drepturile autorilor opere originale, constituie, de asemenea, obiect al dreptului de autor operele derivate care au fost create plecând de la una sau mai multe opere preexistente, și anume:

a) traducerile, adaptările, anotările, lucrările documentare, aranjamentele muzicale și orice alte transformări ale unei opere literare, artistice sau științifice care reprezintă o muncă intelectuală de creație. (...)”

Din cuprinsul acestui text de lege rezultă că poate forma obiectul dreptului de autor inclusiv o operă derivată, care constă în realizarea unui produs de creație intelectuală distinct, pornind însă de la o operă originală a altui autor. În categoria operelor derivate intră și traducerile, înțelegând prin traducere redarea unui cuvânt, a unei fraze sau a unui text dintr-o limbă în alta. Rezultă, așadar, că, un traducător devine titularul dreptului de autor ce are ca obiect o operă derivată, constând în traducerea efectuată, cu condiția fundamentală, expres prevăzută la art. 8 din Legea nr. 8/1996 **de a nu prejudicia drepturile autorului opere originale**, adică a opere din care se traduce.

În speță, sub nici un chip nu se poate vorbi despre dobândirea unui drept de autor de către domnul Victor Viorel Ponta ca efect al realizării traducerii unor texte din opera „The International Criminal Court, a new stage” a autorului Ion Diaconu, întrucât **textele traduse sunt prezentate în cuprinsul lucrării în litigiu ca reprezentând un efort de creație intelectuală propriu al autorului.** Or, pentru a vorbi despre existența unei traduceri care să dea naștere unui drept de autor în persoana traducătorului este necesar, în mod esențial, să fie individualizată opera originală care formează obiectul traducerii, prin indicarea denumirii și a numelui autorului.

În cazul oricărei traduceri, paternitatea asupra opere originale nu este ocultată în nici un fel, traducătorul dobândind un drept de autor exclusiv asupra traducerii efectiv realizate, ceea ce nu este cazul în speță, întrucât autorul care a realizat traducerea și-a însușit și conținutul textelor traduse, prezentându-le ca fiind ale sale, fără nicio mențiune din care să

rezulte că aceste texte au fost create inițial de un alt autor. Pentru edificare, vom prezenta mai jos un exemplu:

<i>Lucrarea în litigiu</i> , p. 173	<i>Lucrarea sursă</i> „The International Criminal Court, a new Stage”, aparținând autorului I. Diaconu, editată de Romanian Institute of International Studies Nicolae Titulescu, pagina 92
„În același timp, trebuie subliniat faptul că jurisdicția Curții se referă la toate persoanele. Conform Statutului, nimeni nu este absolvit de responsabilitatea penală, întemeiată pe capacitatea oficială, așa cum poate fi ea cunoscută în legea internă. (...) Ar fi paradoxal să se permită unor asemenea indivizi, care sunt cei mai responsabili pentru crimele respective, să-și invoce pozițiile oficiale, adică suveranitatea Statului sau să se ascundă în spatele imunității, conferită de poziția pe care o dețin.”	„At the same time, one has to underline that the jurisdiction of the Court concerns all individuals; no one is exempted from criminal responsibility under the Statute, based on the official capacity as might be known in domestic law. (...) It would be paradoxical to allow the individuals who are the most responsible for the respective crimes to invoke their official position, that is the sovereignty of the State, or to hide behind immunity conferred to them by virtue of their position.”

După cum se poate observa, în partea stângă, textul din lucrarea în litigiu nu apare nici marcat ca fiind citat și nici menționat ca fiind tradus din opera altui autor, ci ca un produs de creație intelectuală proprie al autorului lucrării în litigiu. În consecință, nu asistăm la o traducere în limba română a operei din limba engleză a autorului Ion Diaconu, ci traducerea este folosită ca un mijloc de însușire, de atribuire, a paternității textului original către persoana traducătorului, ceea ce, oricum am privi, reprezintă în mod evident o însușire frauduloasă a calității de autor al operei originale din care s-a realizat traducerea.

A admite validitatea raționamentului folosit de către procurorul de caz în privința traducerilor și a modului în care acestea pot forma obiectul dreptului de autor, ar însemna să considerăm perfect firească și pe deplin legală fapta unei persoane de a traduce, din limba română într-o limbă străină, o operă a unui autor român, dar fără a face o asemenea mențiune, pentru ca apoi să pretindă paternitatea asupra operei în sine, și nu doar asupra traducerii.

Iată un exemplu care ne prezintă consecința practică a unei asemenea susțineri:

„Mare noroc că există oameni care sunt idioți! Funcția idiotului e pozitivă, pentru că fără el n-am înțelege nici geniul, nici normalitatea. Păi cum am cunoaște noi un om pe care-l numim desăvârșit dacă n-ar fi prezenți ăștia, idioții?”

(322 de Vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea, Editura Humanitas, anul 2009, p. 57)

Iată traducerea în limba engleză a textului original:

„What a luck that some people are idiots! The idiot has a positive function: without him, we could not understand genius, or even normality. Indeed, how could we deem a man perfect, if idiots did not exist?”

(traducere realizată de către domnul dr. Adrian Papahagi)

Dacă autorul traducerii ar prezenta textul în limba engleză ca fiind un produs de creație intelectuală proprie, fără a menționa că acesta reprezintă doar o traducere a operei unui alt autor, ne-am afla, cu certitudine, în fața unui caz de impostură autentică, întrucât traducătorul și-ar aroga paternitatea inclusiv asupra creației intelectuale din care a tradus, și nu doar asupra traducerii.

După exigențele procurorului de caz însă, această stare de lucruri ar fi socotită, pe cât de firească, pe atât de legală, iar traducătorului i s-ar recunoaște un drept de paternitate asupra textului tradus și însușit fraudulos. Din fericire, art. 8 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 8/1996, dar și buna cuviință, califică o asemenea faptă drept nelegală și descalificantă.

Față de cele prezentate mai sus, vă rugăm să dispuneți:

- admiterea plângerii și desființarea rezoluției nr. 783/P/2012 din 16.05.2013 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale;
- trimiterea cauzei la procuror în vederea începerii urmăririi penale față de domnul Victor Viorel Ponta, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de plagiat, prevăzută de art. 141 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe;

Fără a fi vorba despre înscrisuri noi, înțelegem să atașăm prezentei plângeri, două documente, constituite în Anexa 1 și Anexa 2, pentru a ne asigura ca acestea vor ajunge la cunoștința instanței:

- Anexa 1 - Raportul independent de expertiză cu privire la teza de doctorat intitulată „Curtea Penală Internațională”, redactat pentru Universitatea din București (http://www.unibuc.ro/n/organizare/Comisiile_subordonate_Consiliului_de_Administratie.php);
- Anexa 2 - Punctul de vedere al Comisiei de etică al Universității din București, privind autosesizarea în cazul tezei de doctorat „Curtea Penală Internațională”, susținută de domnul Victor Ponta în 2003 la Facultatea de Drept a Universității din București și anexele sale (http://www.unibuc.ro/n/organizare/Comisiile_subordonate_Consiliului_de_Administratie.php).

Cu deosebită considerație,

AVOCAT
Florin Ploeanu